

ИН ВИТРО ЕФЕКТИ НА ДИОДЕН ЛАЗЕР (810 NM). ДОЗИМЕТРИЯ.

Мария Мутафчиева¹, Милена Драганова-Филипова², Пламен Загорчев³,
Георги Томов¹

¹Катедра Пародонтология и ЗОЛ, ФДМ, МУ-Пловдив

²Катедра Медицинска Биология, МФ, МУ-Пловдив

³Катедра по Медицинска Физика и биофизика, МФ, МУ-Пловдив

***IN VITRO* EFFECTS OF DIODE LASER (810 NM). DOSIMETRY.**

ВЪВЕДЕНИЕ

Лекарят по дентална медицина е изправен пред нелеката задача да се грижи и опази оралното здраве на своите пациенти. Това задължение изисква познания, простиращи се далеч над учението за лечение на твърдите зъбни тъкани и зъбодържачия апарат. Изява в устаната кухня могат да дадат редица системни заболявания; орални лезии могат да бъдат част от симптомо-комплекса на тежки дерматостоматити, алергични и лекарствени реакции. Лигавичната патология често бива подценявана, а методите на лечение непознавани от денталните специалисти.

Съвременен подход в терапията на редица нозологични единици разкрива лазерната дентална медицина. Все повече колеги разполагат и прилагат в практиката си както високо- така и нискоинтензивни лазери. Мекотъканната лазеристика може да бъде разделена условно на лазерасистирана хирургия, свързана с отнемане на тъкани и неинвазивна лазерна биомодулация. И докато за нуждите на оралната хирургия се прилагат основно високоинтензивни лазери (CO₂, Er:YAG; Nd:YAG) с предвидими резултати, то неизвестните в полето на лазерната биомодулация са многобройни.

Възможността за нетермално, недеструктивно повлияване на клетъчната функция лежи в основата на т.нар. нискоинтензивна лазерна терапия (НИЛТ). Редица научни изследвания потвърждават болкоуспокояващия, противовъзпалителен, регенеративен и други ефекти на този вид лъчение (1). В допълнение НИЛТ осигурява неинвазивно, стерилно и безболезнено лечение. В резултат на гореизложеното, лазерната биомодулация намира широко приложение в оралната медицина за повлияване на болкова симптоматика при постхерпетична невралгия, постхирургична чувствителност, възпалителни

заболявания като гингивит, синусит и др, както и в лечението на ерозивно-язвените заболявания на устната кухина като лихен планус, пемфигус, пемфигоид, хроничен улцеративен стоматит и др, ускорявайки оздравителните процеси в тъканите (1).

Публикуваните в литературата противоречиви резултати относно ефективността на НИЛТ могат да бъдат обяснени с големия брой параметри, обуславящи ефектите на биомодулация, като дължина на вълната, мощност, интензитет, време на облъчване, брой и последователност на сеансите, терапевтичен подход (с или без фотоатрактант). На практика, класическата НИЛТ се осъществява с лазери, излъчващи в оптичния диапазон 600-950 nm, с енергийни стойности по-ниски от тези необходими за загряване на тъканите. Сред най-често използваните устройства са He-Ne- и диодни лазери (1). Основното затруднение при провеждане на биостимулираща терапия произхожда от необходимостта за въвеждане на оптимални параметри според търсения ефект.

Ето защо целта на настоящето изследване е да се проучат *in vitro* ефектите на нискоинтензивната терапия с диоден лазер (810nm) върху виталността и секреторната активност на периферни мононуклеарни клетки и фибробластна клетъчна линия при различни параметри. Познаването на дозиметрията при този вид терапия ще подпомогне клиницистите при изготвянето на индивидуален клиничен протокол според нозологичната единица.

МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ

Как различните параметри на устройството повлияват противовъзпалителната активност на лазерното лъчение се установява в експериментална постановка, в която като материал на изследване са използвани безсерумни лимфоцитни клетъчни култури (PBMC), изолирани от венозна кръв от 12 здрави донори, всички подписали декларация за информирано съгласие. Проучването е одобрено от Етичната комисия на МУ-Пловдив с протокол №1/19.05.2011г.

За стимулиране на цитокиновата секреция клетките се третират с липополизахарид (LPS), който се добавя в хранителната среда непосредствено преди обработването с лазер. След облъчване клетките се инкубират при 37°C и 5% CO₂ за 24 часа. Цитокиновата секреция на IL 1-β, IL-6 и IL-10 се отчита чрез ELISA – техника.

За определяне влиянието на различни параметри на НИЛТ върху преживяемостта и пролиферативната активност на фибробласти е използвана клетъчна линия McCoy-Plovdiv. Клетките се култивират в безсерумна

хранителна среда Ham's F-12 (Sigma-Aldrich) и DMEM (Sigma-Aldrich) в съотношение 1:1 с добавка на 100 U/ml penicillin и 100 mg/ml streptomycin. След достигане на монослой, клетките се третират с лазер с посочените параметри и се отглеждат за още 24 часа в инкубатор Heraeus (Germany) на 37° C, при 5% CO₂ и висока влажност. След изтичане на времето на инкубация се провежда МТТ-тест за определяне на клетъчна виталност.

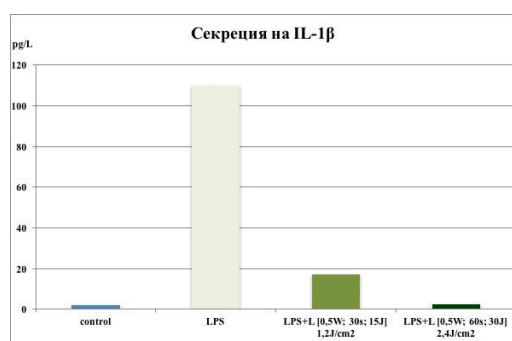
За целите на изследването е пресъздадена следната експериментална постановка: използван е диоден лазер "Syneron" с дължина на вълната 810nm. Сондата на лазера, с площ на излъчваното петно – 12,5 cm², е фиксирана на статив на отстояние 2 мм, перпендикулярно на 96 ямковата плака, като всяка ямка се третира отделно. Използваните в задачата параметри са непрекъснат режим (CW); 0,5W за 30s и 60s за PBMC и CW; 0,1W, 0,5W и 1W, съответно за 30, 60 и 120s за Mc Coy - Plovdiv фибробластна клетъчна линия.

При нормално разпределение на резултатите се използва параметричният t-test за определяне на статистически значимата разлика в средните величини в групите при ниво на значимост P < 0,05.

РЕЗУЛТАТИ

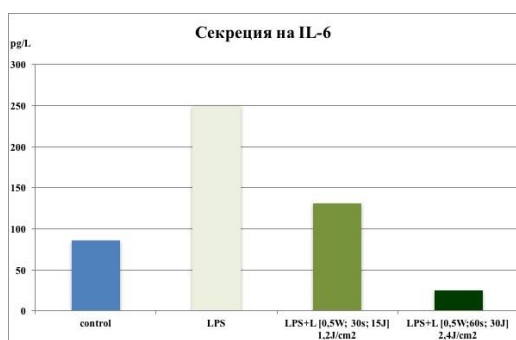
Влияние на НИЛТ върху секреторната активност на стимулирани с липополизахарид периферни мононуклеарни клетки (PBMC):

В третираните с LPS клетки секрецията на IL-1 β рязко се покачва в сравнение със същата в контролните (нетретираните) клетки. Количеството секретирани цитокин достига 109 pg/ml. Лазерното лъчение с параметри 0,5W/30s; 1,2 J/cm² понижава нивата на IL-1 β до 17 pg/ml, а дозата от 0,5W/60s; 2,4J/cm² инхибира секрецията почти до контролни стойности – 2,5 pg/ml (Фигура 1)

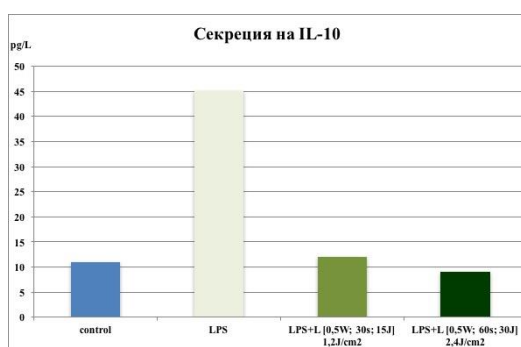
Фигура 1. Секреция на IL-1 β след въздействие с лазер върху LPS стимулирани клетки.

След третиране с LPS секретцията на IL-6 от PBMC се покачва значимо в сравнение с тази в контролните (нетретираните) клетки и достига 249 pg/ml. Въздействието с лазер с параметри 0,5W/30s; 1,2J/cm² понижава секретцията до 131pg/ml, а дозата 0,5W/60s; 2,4J/cm² инхибира секреторния потенциал на лимфоцитите дори под контролни стойности – 25 pg/ml, срещу 86 pg/ml в контролите (Фигура 2).

Фигура 2. Секретция на IL-6 след въздействие с лазер върху LPS стимулирани клетки.

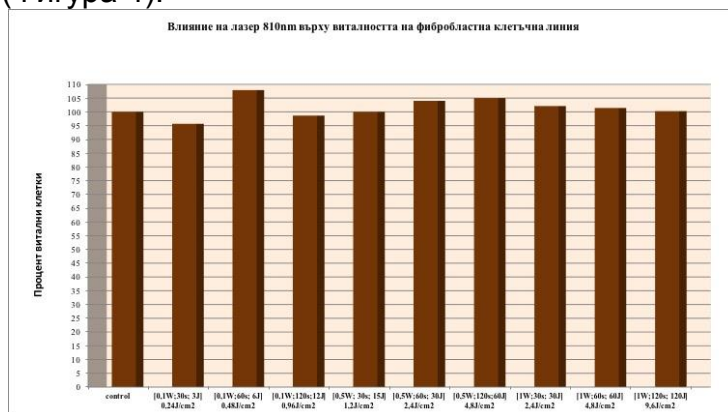
IL-10 в контролните нетретираните клетки е 10,9 pg/ml. Бактериалният ендотоксин увеличава нивата на цитокина до 45 pg/ml, а нарастващите дози лазерно лъчение понижава тази индуцирана секретция съответно – 0,5W/30s до 12 pg/ml, а 0,5W/60s - до 9 pg/ml (Фигура 3).

Фигура 3. Секретция на IL-10 след въздействие с лазер върху LPS стимулирани клетки.

Влияние на НИЛТ върху виталността и пролиферативната способност на човешка фибробластна клетъчна линия.

Лъчението с диоден лазер (810nm) при анализирани параметри няма токсичен ефект и не променя виталността на фибробластните клетки. Енергийните стойности от $0,24\text{J}/\text{cm}^2$ (0,1W;30s) и $0,96\text{J}/\text{cm}^2$ (0,1W;120s) понижават процента живи клетки съответно до 95,6% и 98,6%. Минимален пролиферативен ефект е налице при лъчение с параметри $0,48\text{J}/\text{cm}^2$ (0,1W/60s/6J) – 107,93%; $2,4\text{J}/\text{cm}^2$ (0,5W/60s/30J) – 104%; $4,8\text{J}/\text{cm}^2$ (0,5W/120s/60J) – 105%; $2,4\text{J}/\text{cm}^2$ (1W/30s/30J) – 102,13%; $4,8\text{J}/\text{cm}^2$ (1W/60s/60J) – 101,41% и $9,6\text{J}/\text{cm}^2$ (1W/120s/120J) – 100,25%. Не се установява статистически значима разлика в процента витални клетки между групите третирани с различни параметри на НИЛТ, както и между тях и контролната, нетретирана група (Фигура 4).

Фигура 4. Влияние на лазер 810nm върху виталността на фибробластна клетъчна линия

ДИСКУСИЯ

Възпалението е първата защитна реакция на организма, отключваща се в отговор на травматично увреждане на тъканите или под действието на различни патогенни фактори. То е абсолютно необходимо при оздравяването на рани и в борбата на организма срещу инфекциозни агенти. Когато обаче увреждащият причинител персистира, отделящите се в хода на възпалението медиатори, цитокини, растежни фактори и т.н., задействат каскада от имунни реакции, причиняващи тъканна деструкция, отключващи автоимунни и/или малигнени заболявания.

Нискоинтензивното лазерно лъчение е с доказано противовъзпалително действие (1, 2). Сред ефектите на този вид терапия върху имунните клетки се посочват способността за повишаване на фагоцитната и хемотаксисната активност на лимфоцити, индуциране на промени в ядрения хроматин на

PBMS, промотира функцията на макрофагите (1), модулира секрецията на цитокини (3). НИЛТ е неселективна, повлиявайки отделни фази на възпалителния процес, тя намира приложение при лечението на многообразна патология - от травматични увреждания, през най-често срещаните възпалителни процеси в устната кухина като гингивити, пародонтити, алвеолити и др, до тежки хронични състояния с имунна генеза като лихен планус.

Резултатите от ELISA-теста показват, че НИЛТ в нарастващи дози потиска секрецията на всички анализирани цитокини. Понижените нива на IL-1 β , IL-6 и IL-10 след третиране определят потенциала на това лъчение да поддържа баланс между про- и анти-инфламаторните цитокини и да модулират имунния отговор.

От фигури 1, 2 и 3 ясно се вижда, че по-значима редукция в секрецията на IL-1 β , IL-6 и IL-10 се постига при третиране с 0,5W/60s и сумарна доза 30J (2,4J/cm²).

Основен дял в лигавичната патология касае лезиите с нарушена цялост, оформящи групата на ерозивно-язвените заболявания. Силната болка и възможността за наслагване на вторична инфекция определят необходимостта от провеждане на терапия, повлияваща симптоматиката и ускоряваща регенерацията.

НИЛТ от своя страна е с доказана ефективност в ускоряване заздравяването на рани (1,4), повлиявайки и трите фази на този процес (проинфламаторна, вазоактивна фаза на възпаление; пролиферативна фаза и фаза на ремоделация) (4). Хистологично изследване на третирани с лазер раневи повърхности демонстрира оптимизиране на епителизацията, клетъчното съдържание, формацията на грануляционна тъкан и депозита на колаген (5). В допълнение, проведен биохимичен анализ разкрива значимо увеличаване на общото количество колаген при едновременно редуциране на съдържанието на пепсин разтворим колаген, което определя повишена резистентност към протеолитично разграждане (6).

Основна роля в поддържане интегритета на съединителната тъкан и осъществяване на репаративните процеси при нараняване изпълняват фибробластите и техните екстрацелуларни матриксни продукти. Биостимулиращите ефекти на НИЛТ върху тези клетки се изразяват в ускоряване пролиферацията, матурацията и придвижването, както и трансформацията им в миофибробласти - основни виновници за контракцията на раневите ръбове (1,4). Докладвани са и въздействия върху секреторната активност на фибробластите, изразяващи се в редуциране на продукцията на проинфламаторния простагландин E₂ и повишаване секрецията на фибробласт-растежен фактор bFGF (1,4). В противоречие, други автори не откриват значима разлика във фибробластната пролиферация, колагеновата биосинтеза, клетъчната миграция и хемотаксис при третиране със следните дължини на вълната -632,8; 647; 790; 830nm (7,8). Според Lucio Frigo и

колектив противоречивите резултати в литературата могат да бъдат обяснени с прилагането на неоптимални дози лъчение (9).

Известно е, че ефектите на НИЛТ са подчинени на т.нар. “двуфазов дозов отговор”, при който ниските дози на енергия (2 J/cm²) стимулират биологичните процеси, а високите (над 16 J/cm²) ги инхибират (1). След обзор на данните в литературата Lucio Frigo и колектив определят енергийния диапазон между 0,2 J/cm² и 4 J/cm² като оптимален за постигане ефектите на биостимулация (9).

В настоящата задача е изследвано *in vitro* въздействието на диоден лазер с дължина на вълната 810nm върху човешка фибробластна клетъчна линия при различни параметри.

Резултатите от проведения МТТ-тест показват, че третирането с лазер няма токсичен ефект и не променя виталността на клетките. Установява се минимално понижаване в процента на живите клетки, без да е налице статистически значима разлика с контролната, нетретирана група.

Установеният в задачата, макар и минимален пролиферативен ефект, потвърждава стимулиращото действие на НИЛТ върху фибробластна клетъчна култура и съвпадат с тези на повечето изследователи (1). В подкрепа на феномена за “двуфазов дозов отговор” най-висок процент клетки (107,93%) е измерен в ямките, третирани с ниска енергийна доза - 6J (0,48J/cm²).

Прави впечатление, че при една и съща сумарна енергийна стойност 30J и 60J, получени при комбиниране на различни мощност и времетраене, съответно 0,5W/60s и 1W/30s за 30J и 0,5W/120s и 1W/60s за 60J се постига различен пролиферативен ефект. Характерно за НИЛТ е прилагането на ниска изходна мощност, в порядъка на 10-50 миливата (4). За посочените сумарни дози 30J (0,5W/60s – 104%; 1W/30s – 102,13%) и 60J (0,5W/120s – 105%; 1W/60s – 101,41%) по-висок е процентът на клетките в групите, третирани с по-ниската (0,5W) от двете мощности. Едновременно с това, в групите с приложена мощност от 1 W се установява тенденция към понижаване на пролиферацията при увеличаване на времето, съответно общото количество енергия. Тези данни са в подкрепа на схващането, че всеки един от параметрите при дозиметрирането на лечебния протокол е от значение за наблюдавания краен ефект от терапията.

В обобщение, жизнеспособността на клетките се запазва при всички приложени и анализирани в задачата параметри, определяйки ги като безопасни за клинично приложение. Според получените в настоящето изследване резултати, пролиферацията на фибробластните клетки, обуславящи регенеративния потенциал на НИЛТ, изисква прилагане на по-ниска мощност, съответно по-ниска сумарна енергия в сравнение с тези необходими за постигане на оптимален противовъзпалителен ефект.

Заклучение

НИЛТ е съвременна и обещаваща терапевтична модалност за пациентите с лигавична патология, повлиявайки възпалението и ускорявайки

оздравителния процес. Познаването на дозиметрията при работа с лазерното устройство е от решаващо значение за постигане ефектите на биостимулация според конкретния клиничен казус.

КНИГОПИС

1. Walsh L.J. The current status of low level laser therapy in dentistry. Part 1. Soft tissue applications. Australian Dental Journal. 1997;42:247-254
2. Pavlic V; Vujic-Aleksic V. Phototherapy approaches in treatment of oral lichen planus. Photodermatol Photoimmunol Photomed. 2014; 30: 15–24
3. Esmaeelinejad M, Bayat M. Effect of low-level laser therapy on the release of interleukin-6 and basic fibroblast growth factor from cultured human skin fibroblasts in normal and high glucose mediums. J Cosmet Laser Ther. 2013 Dec;15(6):310-7
4. Walsh LJ. LOW LEVEL LASER THERAPY
file:///Users/petaruzunov/Downloads/LLLT%20introduction%20(3).pdf
5. Lyons RF, Abergel RP, White RA, Dwyer RM, Castel JC, Uitto J. Biostimulation of wound healing in vivo by a helium-neon laser. Ann Plast Surg. 1987;18(1):47-50.
6. Reddy GK, Stehno-Bittel L, Enwemeka CS. Laser photostimulation accelerates wound healing in diabetic rats. Wound Repair Regen. 2001;9:248-255.
7. Gabbiani G, Hirschel BJ, Ryan GB, Statkov PR, Majno G. Granulation tissue as a contractile organ. J Exp Med 1972;135:719–734.
8. Gabbiani G. Modulation of fibroblastic cytoskeletal features during wound healing and fibrosis. Pathol Res Pract 1994;190:851–853.
9. Frigo L, Fávero GM, Lima HJ, Maria DA, Bjordal JM, Joensen J, Iversen VV, Marcos RL, Parizzoto NA, Lopes-Martins RA. Low-level laser irradiation (InGaAlP-660 nm) increases fibroblast cell proliferation and reduces cell death in a dose-dependent manner. Photomed Laser Surg. 2010; 28 Suppl 1: 151-156